

հաց. դապահանեալս եւ զհաստատունս ի միտս. ապահանեալքն խորհին զազտեղութիւն, զի թէ կամին չեն հեռի: Հաստատունքն խորհին սրբապէս, եթէ ի բացէ՝ աւղուտ է կեալ: Երկուք կողմանք չարք կարծիս կարծեն զդարդարեալ⁽¹⁾ կնոջէ: Այս աւղուտ է ի դարդուէ անմիտ կնոջ վարդասիրի: Զի իրբեւ ինքն մաքուր է ի ծածուկ, ազտեղէ զնա դարդն յայտնի: Եւ իրբեւ սուրբ է ամենեւին, զրպարտի վարդուն ի հրապարակս: Բանայ զզիւ իւր, ընթերցանի ի նմա յամենայն կողմանց: Զամենայն ինչ յաճախէ առ նա. զակնարկել թուէ, ի հրապարակս զըզնացս նորա: Դայ զկնի նորա բամբաս, երթայ առաջի աշպնութիւն: Հարցուած յաջմէ նորա, քննութիւն յահեկէ իւրմէ: Մոռացի նմա որ զինչ ետեսն ի վարդուէն եթէ ուրացի զնա: Դանի՛ քաղցր է լուծ քո Տէր⁽²⁾ եւ թեթեւ բեռն սիրոյ քո: Երանի որ նովաւ զարդարեցաւ, զի յաճախէ նմա զարդն իւր գովեստ: Եւ որ քեւ ոչ զարդարի, յաճախէ նմա զարդն իւր կորանս: Բայց թերեւս ո՛ մոլեկան⁽³⁾ վերտիցիս, թէ յաճախեցաք յարգել զքեզ, զլիտութիւն քո պատմեցաք: Ոչ զագնութիւն որպէս կարծեսդ. ձախողակի եւ լսելիք քո, որպէս մաւրն քո ի զրախտին որ ձախողակի լուաւ զպատուիրանն ի Բարձրելոյն⁽⁴⁾, զի զպտոյն որ լի էր անարգանաւք, կարծեսց եթէ լի իցէ վայելչութեամբ: Կարծեսց եթէ փառս զգեցուցանիցէ պառւոյն որ մերկ արար զնա: Եթէ գեղեցիկ պաղովն այն տգեղացաւ մայրն, յարգեն զարդ եւ կաւչիկ գեղեցիկ, քանի՛ եւս տգեղիցեն⁽⁵⁾ զգոտերս նորա: Որ տեսանէ զկին եւ ցանգայ, չնացաւ որպէս եւ գրեալ է⁽⁶⁾: Դո՛ւ տաս պատասխանի ընդ այնր դառն բեկման, մի՛ մեղուցէ զարդ քո զեղբարս քո, զի լիցին չնացեալք ի ծածուկ: Ատելի է քեզ չնութիւն, մի՛ լինիր պատճառք չնութեան: Երկիր յայնմանէ եւ յայնմանէ, զի մի՛ առնաւրէնութիւն է երկոցունց: Մի՛ լիցի քեզ բռնութիւն, զգաստացուցիչ ի միջէ կող-

մանէ ցոյց, յերկոսին կողմանս, կամք քո պահեալ են զքեզ: Պահեալ է մարմին քո սրբապէս, պահեա եւ գտեսիլ քո զգաստարար: Դողայ սիրտ քո ի չնութենէ, եւ յանցուցանէ զարդ քո գտեսաւզս: Սուրբ է ի մեղաց մարմին քո, եւ պի՛ղծ ես ի միւսում կողմանս: Զգուշտան անմիտք յիմարարար, եւ անկանին ծածուկ ի կորուստ: Ընդ այն հպարտացուն միտք քո եթէ գերէ գեղ քո գտեսաւզս, եղիցի քեզ ասել թէ երանի այնմ որ տղեկ էր: Ամ քան զամ⁽⁷⁾ թառամի զեղ քո, եւ մտանէ զեղջ ի ծերութեան: Ժամ քան զժամ պակասեն կեանք, եւ մտանէ տրտմութիւն եւ աւրհաս: Գեղ որ չահի զպարտիս, լաւ է քան զնա տգեղութիւն: Տգեղութիւն որոյ յատակ է սիրտ, սիրելի է զուարթնոց տեսիլ նորա: Առնի վարդ կնոջ անմտի, քարոզ մտաց իւրոյ: Զի նկարեալ են միտք ներքինք ի վերայ արտաքին երեսաց իւրոյ: Զարդն արտաքին քարոզէ թէ զինչ կայ ի ներքս ի սրտին: Կարծիք որոյ ծածուկ են խորհուրդք իւր, եւ յայտնեալ տարածին զամենայնիւ: Երեսք իւր հայելի են, եւ նկարեալ ունի ի նոսա զմիտս իւր: Եւ որ ոչ քաջ տեսանէ, կարէ տեսանել թէ զինչ է նա, հայեցած աչացն քարոզէ եւ զուշակէ թէ ուր են միտքն: Նա զուշակէ թէ լկտի է, եւ նոյն քարոզէ եւ թէ ծանր է: Հայեցած աչացն ուսուցանէ, թէ զո՛ խնդրեն միտք նորա. եթէ զԳրիստոս, զայն քարոզէ, եւ եթէ զայլ ոք, զայն զուշակէ: Ծառունակիլի Ծ. Յ. Մ.

ԻՇԱՄԵՂՈՒ ՈՒ ՄԵՂՈՒՆԵՐ

Իւ շինած գործէն
Վարդեան կը հանչեն:

Մեղրի քանի մը խորխոսներ
Անցէր էին մնացեր,
Իշամեղուաց երամ մը զող,
Միւս կողոպտող, բալանող,
Խորխոսներուն այդ կ'ըլլայ տէր:
Դեմ կենալով Մեղուներ՝

Պիծակի մի
Խնդիրն ասեմս կը հանուի:

(¹) Փոխանակ բառիցս ամ բան զամ ուղղիչն զնէ ի լուսանցս՝ աւր բան զաւր:

(¹) Օր. ունի զարդարեալ:

(²) Տէր ի լուսանցս յաւելեալ ի բուն իսկ գրչէն:

(³) Օր. վրիպանօր գրէ՝ ոմոլեկան:

(⁴) Օր. գրէ ի Բարձրելոյն:

(⁵) Տգեղեմ իրբեւ ներգ. պակասէ ի բառգիրս:

(⁶) Մթ 5, 28:

Վնիւ կտրել չէր դիւրին .
Կարգ մը վկայք կ'ըսէին
Թէ շուրջ մեղրին պատուական
Մեղուներու խիստ նման
Կենդանիներ բուխ, քեւաւոր
Երկարածել, ձայնաւոր
Երկար ասեմ տեսած էին :

Այլ գործին

Լոյս մը չէր տար այդ յայտնութիւն .
Զի նշաններ միեւնոյն
Իշամեղուք ալ ունէին
Ի՞նչպէս մեջէն ելլել խնդրին,
Ի՞նչպէս Պիծակ նամբով արդար
Դասաստանէն այդ ելլար :
Նոր քննութեանց ձեռք զարկաւ նա,
Եւ որպէս զի իմանայ,
Պարագաներն այդ խնդրոյն մեծ
Մրջիւններուն ունկնդրեց :
Այլ կարելի չեղաւ դարձեալ
Բանը պարզել վնիւ տալ :
« Ի՞նչ հարկ, ի՞նչ պէտք այդ ձեւերու
Կ'ըսէ ուշիմ մէկ Մեղու,
Վեց ամիսէ ի վեր անա
Դործըն ի կախ կը մնայ .
Առջի օրէն ոչ մէկ մաս
Յատաջացաւ մեր այս դաս :
Զրկա՛ր որ մեղրն այդպէս մնայ .
Կ'ապականի, կ'անշահմայ .
Ա՛լ ասեմ է որ դասաւոր
Տայ իր վնիւ բանաւոր

Զի բաւական

Քննութիւններն երկնցան :
Հարցափորձեր պէտք չէ այսօր,
Դիրքեր, ձեւեր անվայսման :
Տո՛ւր հրաման որ քե՛զ' մեկ
Ու քէ ոսոխ գործ տեսնենք .
Պի՛տ հասկցուի դիւրաւ քէ —
Երկուքէն ո՞վ կարող է
Քաղցր հիւրով անմահական
Շինել բշիջ աննման : »
Իշամեղուք զայս մերժելով
Յայտնուեցաւ յայնչի կերպով
Թէ այդ արուեստ խիստ վեր է
Իրենց ոյժէ :

Ասոր վրայ Պիծակ վստահ
Մեղրը տեսնց ձեռք կուտայ :

Թարգմանեց

ԼԱՅՈՆՏԷՆ

ՄԵՍՐՈՊ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ

ԱԶԳԻ ՄԵ ԳՐԱՄԱԳԼՈՒԻԹԸ

Հետեւեալը Երուսաղէմի Հ. Բ. Ը. Միութեան մասնաճիւղին նախաձեռնութեամբ կատարուած Միութեան Գաւառահանգստականի հանդիսին Տիար Գ. Միսաքեանի կողմէ տրուած բանախօսութիւնն է : ԽՄԳ.

Փափաք յայտնուեցաւ որ քանի մը խօսք եւ ալ ընեմ այս հանդէսի մէջ :

Ես, չպիտի խօսիմ Հ. Բ. Ը. Միութեան կեանքին եւ գործունէութեան մասին : Արեւին լոյսը ապացոյցի եւ վկայութեան պէտք չունի : Սովորաբար պոռացող կանչողները չեն որ օգտակար կ'ըլլան մարդերու ընկերութեան . խոնարհները, որոնք ստուերին եւ լուսութեան մէջ կը գործեն, անոնք են՝ որ մեծագոյն ծառայութիւնը բերած են իրենց նմաններուն : Միւս կողմէն անոնք որ մղուած իրենց ազնուական հողի թելադրութիւններէն, ուզած են բարիք գործել իրենց նմաններուն, հալածուած են միշտ : Մենք, մարդիկս, բոլորնքս ընդ եւ քարերով ճգմած ենք շարունակ գլուխները անոնց՝ որոնք մեր բարիքը եւ զարգացումը միայն ուզած են, եւ կը սպասենք որ մահաւան անոնք, պաշտամունքի առարկայ գերեզմաններ ունենալու համար մեր առջեւ :

Բայց դառնամ իմ նիւթիս : Ազգի մը գրամագլուխը. — Բայց ո՞վ է ազգը . ի՞նչ պէտք կը չինուի ան : Ազգ մը մարդերու եւ ընտանիքներու ընկերութիւն մըն է, որոնք սովորաբար նոյն լեզուն կը խօսին, հողի նոյն կտորը կը գաւառին իրր իրենց հայրենիքը, նոյն պատմութիւնը ապրած են, զարբերու ընթացքին, նոյն կրօնքը, շատ անգամ, կը լեցնէ իրենց հաւատալու ներքին ծարաւը . եւ այս ամենէն վեր, մանաւանդ, ա՛յն գլխակցութիւնը որ զիրենք կը միացնէ հասարակաց տեսիլներով, զգացումներով ու ձգտումներով :

Սակայն ազգը կազմող այս պայմանները նոյն ուժը չունին : Ազգ մը կրնայ իր լեզուն կորսնցնել, հայրենիքը կրնայ խոյս տալ իր ոտքերուն ներքեւէն, հաւատքը կը զաղրի հասարակաց ըլլալէ, բայց ան կը պահէ իր սեպհական անհատականութիւնը